

Kalaallit Nunaata kitaani nipisannik arnarlunnik aqutsinissamik pilersaarut

2026 - 2030

AALISARNERMUT, PINIARNERMUT, NUNALERINERMUT IMMINULLU
PILERSORNERMUT NAALAKKERSUISOQARFIK

Imarisai

1.	Tunuliaqutaasut.....	3
1.1	Siunertaq, periusissaq atuuffissaalu	3
1.2	Piffissaq atuuffik aamma nalilersuisarnermut aalajangersakkat	3
1.3	Inatsisit aamma aqutsinermik akisussaaneq	3
2.	Aalisagaqatigiinnik aalisarnermut, avatangiisinut aamma pinngortitami pissuseqatigiinnut atassuteqartillugu tunngatillugu ilisaritsineq.....	4
3.	Siunnersuineq kiisalu aalisarnermi aqutsinermut aqutseriaatsimullu tunngavigineqartut	5
3.1	Ilisimatuussutsikkut siunnersuineq.....	5
3.2	Pisarineqarsinnaasunik tamarmiusunik aamma pisassiissutiniq aalajangersaasarnerit.....	6
3.2.1	TAC-p agguarneqarnera	8
3.3	Malittarisassioriaatsit.....	8
3.3.1	Pisassiissutit amerlassusaannik malittarisassaqaqtitsineq.....	8
3.3.2	Aalisarnermi piginnaasanik malittarisassaqaqtitsineq	8
3.3.3	Sumiiffinni malittarisassaqaqtitsineq	9
3.3.4	Piffissaq aalisarfiusoq	10
3.3.5	Teknikikkut iluarsartuussineq immamilu uumassuseqarfiusuni mianernartuni aqutsineq	10
3.4	Saniatigut pisisuukkanik aqutsineq.....	11
4.	Nalunaaruteqartarnek nakkutilliinerillu.....	12
4.1	Nalunaaruteqarnek	12
4.2	Alapernaarsuineq, Nakkutilliineq aamma Misissuineq (MCS)	12
4.2.1	Aalisarnermik unitsitsineq	13
4.3	Nalunaarutiginnittarnerit	13
	Ilanngussaq 1. Inatsisit atuuttut immikkut attuumassutillit.....	14
	Ilanngussaq 2. Pinngortitaleriffiup ilisimatuussutsikkut siunnersuina.....	15
	Ilanngussaq 3. Saniatigut pisisuukkat pillugit suliniummut tunngasoq periusissiaq	18
	Saniatigut pisanik nalunaaruteqartarnek pillugu qaammarsaalluni paasissutissiisarnerit ingerlanneqarneri	18
	Piffissap aalisarfiusup naanerata kingunitsianngua nipisanniarnaq tunuliaqutaralugu nakkutilliineri nalunaarusiap tamanut saqqummiunneqarnera	19
	Piffissap aalisarfiusup naanerata kingorna aalisarnermik ukiumoortumik naliliineq	19
	Sinerissap qanituani aalisarnermi saniatigut pisarineqartut ikilisinneqarnissaat pillugu suleqatigiissitamik pilersitsineq.....	19
	Ilanngussaq 4. Agguaassineri najoqqutaq	21

1. Tunuliaqutaasut

1.1 Siunertaq, periusissaq atuuffissaalu

Aqutsinissamut pilersaarummi matumani siunertaq tassaavoq uumassuseqarnikkut inuiaqatigiinnillu akilersinnaasumik piujuartitsinerlu tunngavigalugu Kalaallit Nunaata Kitaani arnarlunniarnissamut (*Cyclopterus lumpus*) sinaakkutissanik aalajangersaanissaq.

Aqutsinissamut pilersaarummut taamaalilluni ilaavoq arnarlunnik aningaasarsiutigalugu nipisanniarnermut ukiumut pisassanik akuerineqarsinnaasunik tamarmiusunik (TAC) aalajangersaaneq, Pinngortitaleriffimmit suliarineqartoq ilisimatuussutsikkut siunnersuineq tunuliaqutaralugu.

Aqutsinissamut pilersaarummi sinerissami qanittumi arnarlunnik nipisanniarneq pineqarpoq, tassa imaappoq tunngaviummik titarnermiit 3 sømilimik killeqarfiup iluani, NAFO-p oqartussaaffiani¹ sumiiffiliinerit tamakkerlugit, kujataani Nanortalimmiit (60°00' A) avannaani Upernavimmut (72°50' A). Aqutsinissamut pilersaarut angusallunnik nipisanniarnermut tunngasuunngilaq, kisianni aalisarnerup teknikikkut iluarsartuussivigineqarnera pillugu Namminersorlutik Oqartussat nalunaarutaani aamma angusallunniarluni aalisarnek iluarsiifigaa.

1.2 Piffissaq atuuffik aamma nalilersuisarnermut aalajangersakkat

Aqutsinissamut pilersaarutip matuma aqutsinissamut pilersaarut 2021-meersoq taarsissavaa, piffissamilu 28. februar 2026-mit 1. marts 2030-mut atuutissalluni. Piffissap taassuma ingerlanerani aqutsinissamut pilersaarut naliliiffigineqassaaq iluarsineqarsinnaalluniluunniit nutaamik iluarsisamilluunniit saqqummerluni 1. marts 2030-mi atuutilersinnaalluni.

Aalisarnerulli ilusilersugaanera, siunnersuisarnerni tunngaviusut assingusulluunniit piffissap taassuma ingerlanerani annertuumik allanngussagaluarpata nutarterisoqarsinnaavoq. Taamaalilluni aqutsinissamik pilersaarutip maannakkut aalisarnermut naleqqiullugu eqqortuunissaa atorineqarsinnaassusialu isumannaarneqassaaq.

Aqutsinissamut pilersaarummik allannguinerit suulluunniit, Naalakkersuisut akuersinerannik piumasagaateqarput. Ilanngussami tapiliunneqartumi allannguinerit Aalisarnermut, Piniarnermut, Nunalerinermut Imminullu Pilersornermut Naalakkersuisoqarfimmit (APNIPN-imit) allaffissornikkut suliarineqarsinnaapput.

1.3 Inatsisit aamma aqutsinermik akisussaaneq

Kalaallit Nunaanni aalisarnermik aqutsineq tamatumunngalu akisussaaffik Naalakkersuisuniippoq aamma Aalisarnermut, Piniarnermut, Nunalerinermut Imminullu Pilersornermut Naalakkersuisumiilluni. Naalakkersuisoq aalisarnermut inatsimmi atuuttumi tunngavissat malillugit aalajangiiffigisassatut siunnersuutissanik piareersaasiortarpoq. Siunnersuutit taamaattut Naalakkersuisut akuttunngitsumik

¹ Nunat Avannarliit Aalisarnikkut Suleqatigiiffiat (NAFO)

ataatsimiittarnerini aalajangiiffigineqartussanngorlugit (itigartinneqartussanngorlugilluunniit) saqqummiunneqartarput.

Naalakkersuisut Inatsiartut aalisarnermut inatsisaat (Aalisarnermut Inatsit) tunngavigalugu Kalaallit Nunaanni aalisarneq aqussinnaavaat. Kalaallit Nunaata aqutsiveqarfigisaani pisassiissutissat tamakkiisut (TAC) Naalakkersuisunit aalajangerneqartarput.

Aalisarneq pillugu inatsit atuuttoq naapertorlugu ataatsimut isigalugu suliassanut aqutsinermut tunngasunut Aalisarneq pillugu Siunnersuisoqatigiinnut² tusarniaasarnissaminik Aalisarnermut, Piniarnermut, Nunalerinermit Imminullu Pilersornermut Naalakkersuisoq pisussaaffeqarpoq. Aqutsinermit apeqqutit taamaattut Naalakkersuisut nittartagaanni³ tamanut ammasumik tusarniaassutigineqartarput, tusarniaanerlu naammassereeraangat tusarniaanermut akissutit aamma tassani atuarneqarsinnaasarlutik.

Nipisanniarnermik aqutsinermit Aalisarneq pillugu inatsisip aqutsinerata saniatigut aamma Aalisarnerup teknikkikkut iluarsartuussivigineqarnera pillugu nalunaarut taamatuttaaq Aalisarsinnaanermut akuersissutit pisassiissutillu pillugit nalunaarut naapertorlugit aqunneqarpoq.

2. Aalisagaqatigiinnik aalisarnermut, avatangiisinut aamma pinngortitami pissuseqatigiinnut atassuteqartillugu tunngatillugu ilisarititsineq

Nipisak imaannarmiittuunermi saniatigut aamma Atlantikup avannaani immap naqqanut qanittumiittuuvog, pingaartumillu Canadap, Kalaallit Nunaata, Islandip aamma Norgep eqqaani siaruarsimalluni. Piffissami suffiffiunngitsumi nipisat inerinnikut imartaniittarput pingaartumik sinerissap avataani imartaniittarlutik. Piffissamut suffiffiusussamut nipisat sinerissap tungaanut ingerlaalersarput, suffiffissartik tikittarpaat suffinissamullu piareerlutik. Angusalluit januaarip martsillu akornanni sinerissamut apuukkajuttarput, arnarluilli sapaatit akunnerinik qaammatinilluunniit arlalinnik kingulliullutik malinnaasarput. Sineriak atuarlugu piffissaq takkuffiusartoq nunami sumiiffinni nikingavog, avannaanut naleqqiullugit kujataani nipisaat nalinginnaasumik takkutiaarnerusarput.

Kalaallit Nunaani avannarpasissumi siammarsimaffiup killingani Kalaallit Nunaatalu Kitaata ilaani nipisat sananeqaatitigut kingornuttakkat assigiinngissusaat takutinneqarpoq. Taamaattorli assigiinngissutsit taakkua qanoq annertutigisumik aalisagaqatigiit ingerlaartarnerannut aalisagaqatigiillu sananeqaataannut sunniteqartarnersoq erseqqarluppoq. Maannakkut aqutsinissamut pilersaarummi Kitaani nipisat aalisagaqatigiittut ataasiusutut pineqarput.

Arnarluit pingasunik-sisamanik ukioqaleraangamik kinguaassiorsinnaalersarput, 48 cm angullugu angitigilersinnaapput aalisarnermilu agguaqatigiissillugulu 39 cm missaaniittarlutik. Angusalluit mikinerupput, 23-30 cm missaani takissuseqarlutik agguaqatigiissillugulu 27 cm-iusarlutik. Arnarluit angusalluillu uumanermik ingerlanerani qasseriarlutik suffisarsimanersut suli nalorninarpoq. Suffineq immami ikkattumi (5-20 meter) pinerusarpoq, arnarluit arlaleriarlutik suamminnik aniatitsisarput.

² Aalisarneq pillugu siunnersuisoqatigiit pilersinneqarput tak. Aalisarneq pillugu Inatsiartut inatsisaat pilersinneqarput, ilaatigullu aalisarneq pillugu soqutigisaqartunik inuttaqarluni.

³ Naalakkersuisut.gl

Suiaassutikkut immikkut angissutsit assigninngissutaasa ingerlaartarnerullu toqqagaqarnerulluni arnarlunniarsinnaaneq periarfissippaa, angusalluit atortorineqartunit minnerusumik pisarineqartarmata. Suaat niuerfimmi nalingi qaffasinnerpaajummata, arnarluit angusassamik toraagaqarluni akissarsiutigalugit aalisarneqartarput, pingaartumillu suai tulaanneqartarput.

Aalisarneq upernaap qaammataani suffinissaq sioqqullugu qassutit uninngatitat atorlugit Kalaallit Nunaata sineriaa atuarlugu ingerlanneqartarpoq. Suaat pitsaassusaat apeqqutaalluni, aalisartunit tunitsivinnillu nalilerneqarluni, kujataanit avannamut nikittaartumik aallartittarpoq. Sikoqarneranut pissutsit immallu kissassusiisa aalisarnerup aallartinneqarnerat piffissamut sunniuteqarnerat paasineqarpoq. Qassutit umiatsiaaqqanit napitaajarneqartarput, suaat nappartanut tunitsivinnit tunniunneqartunut katersorneqartarput. Nappartat taakkua toqqaannartumik tunineqarnissamut assartorneqarsinnaapput imaluunniit assartooqtitassatut angallatinut allanut usilersuuteqqinneqarlutik.

Nipisat pinngortitami pissuseqatigiit ataqatigiinnerannut ilaavoq. Ukioqassutsini malillugu nerisai allanngorarput: Nipisat piaqqat peqquaqqat soorlu uumasuaqqat, immap naasuini qeqqussaniittartut nerisarpai, nipisalli inersimasut suffinerup avataani uumasut ikerinnarsiortut nerisarpaat soorlu nuarluit, uumasuaqqat qimerloqanngitsut, nuarliusat, sangujaat aalisagaqqallu.

Nipisat taassumalu suai piaraaluunniit uumasooqatigiinnit arlalippassuarnik piniarneqartarput nerineqarlutillu, matumani ilanngullugit aalisakkat assigninngitsut soorlu saarullit, nataarnat, kanassut allallu aalisakkat aalisagartuumasut, kiisalu saattussat, timmissat aamma imarmiut miluumasut soorlu puisit arferit kiisalu eqalussuit. Taamaattoq erseqqarluppoq, aalisagaqatigiinnut taakkununga nipisak nerisassatut qanoq pingaaruteqartiginersoq.

3. Siunnersuineq kiisalu aalisarnermi aqutsinermut aqutseriaatsimullu tunngavigineqartut

3.1 Ilisimatuussutsikkut siunnersuineq

NAFO-p oqartussaaffiani 1-imi sinerissamut qanittumi nipisanniarneq pillugu ilisimatuussutsikkut siunnersuineq Pinngortitaleriffimmit ukiumoortumik suliarineqartarpoq. Siunnersuineq, siunnersuineri periutsip nassuiaanneqarnera ilanngullugu, APNIPN-imut ukiumoortumik nassiunneqartarpoq aamma Pinngortitaleriffiup nittartagaani pissarsiarineqarsinnaalluni (www.natur.gl).

Siunnersuinermit tunngaviusoq, paasissutissat nutarterneqarsimasut takussutissiallu Pinngortitaleriffimmeersuni "Assessment of lumpfish (*Cyclopterus lumpus*) in West Greenland based on commercial data 2010-20xx"-imi takuneqarsinnaapput, taannalu ingerlaavartumik nutarterneqartarpoq.

Kalaallit Nunaanni nipisat tamakkerlugit missiliorneranni atorneqarsinnaasut ilisimatuussutsikkut misissuinerit amigaataaneranni aalisarnermi naammassisami ataatsimi suaat tulaanneqartut naatsorsorneri (LPUE⁴) tunngavigalugit piujuartitsineq tunngavigalugu pisat annertussusissaat pillugit ilisimatuussutsikkut

⁴ Landings per unit effort (LPUE)= aalisartut peqataasut ilaannit tigusillattaarluni suaat tulaanneqartut agguaqatigiissillugu annertussusaat

Pinngortitaleriffik siunnersuisarpoq. Nalileeriaaseq LPUE tulaassinermi paasissutissat aallaavigalugit naatsorsorneqartarpoq.

Aalisarnek naammassereeraangat tulaassanut paasissutissat Kalaallit Nunaanni Aalisarnermik Piniarnermillu Nakkutilliisoqarfiup (KANUAPNA) katersorsimasai Pinngortitaleriffiup pissarsiarisarpai. Aalisakkanik aalisakkanillu tunisassianik tunisisarnermik nalunaarutiginnittarneq pillugu Namminersorlutik Oqartussat nalunaarutaat naapertorlugu paasisat nioqqutissiorfimmit katersorneqartarput, Nalunaarummi tassani ilanngussaq 1-imi aalisarnerup annertussusia, aalisaatigineqartut qanoq ittuuneri, sumiiffik piffissarlu pisiortortumut nalunaarutigineqartussat pillugit paasissutissat allanneqarsimapput. Aammattaaq takuuk ilanngussaq 2.

Pinngortitaleriffiup ukiumut siunnersuineq LPUE-mi ingerlanermi sammiviusut tunngavigalugit aalajangersartarpaa. Ingerlanermi sammiviusunik nassuiaruminaatsunik pisoqartillugu, periaaseq mianersortoq atorneqartarpoq.

3.2 Pisarineqarsinnaasunik tamarmiusunik aamma pisassiissutini aalajangersaasarnert

TAC-mik aalajangersaanermi piujuartitsineq tunngavigalugu aalisarnerup qulakkeernissaanik anguniagaqarneq aallaavigineqartarpoq. TAC'p aalajangersarnissaanut aallaaviusoq tassaavoq Pinngortitaleriffimmit suliarineqarsimasoq ukiumoortumik siunnersuineq.

Inuiaqatigiit aningaasaqarneranni inuussutissarsiornermilu pissutsit aallaavigalugit ukiumut pisat annertuumik tassanngaannartumillu nikerartarnerisa pinngitsoortinnissaat pissusissamisuussaaq. Tamanna tunuliaqutaralugu aqutsinissamut pilersaarut manna malillugu, ilisimatuussutsikkut siunnersuineq naapertorlugu TAC aalajangersarneqassaaq, taamaattoorli killiliussap iluani TAC annerpaamik ukiumut 15 %-imik appariarsinnaavoq, annerpaamillu 20 %-imik qaffassinnaavoq. Tamanna siunnersuineri annertuumik appariataartoqassappat qaffariataartoqassappalluunniit aalisakkanik tunisassiorfiit patajaatsumik ingerlatsinissaannut TAC-llu ilisimatuussutsikkut siunnersuineri naapertuuttunngupallannissaanut iluaqutaassaaq.

Taamaallaat immikkorluinnaq pisoqartillugu, tassa ilisimatuussutsikkut siunnersuummi innersuussutitut kisitsisit akuerisat peqassuseq ataanippat, TAC-mik aalajangiinnissamut maleruagassaq siuliani taaneqartoq avaqqunneqarsinnaavoq. Taamaalisqaqarnerani ajornartorsiutaasinnaasut aaqqiissuteqarnissaq siunertaralugu ilisimatuussutsikkut siunnersuineq aallaavigalugu Aalisarnek pillugu Siunnersuisoqatigiit aggersarneqassapput. LPUE'p ataassimappagu B_{lim}^5 malitsigissavaa aalisarnermik unitsitsineq takuuk, ilisimatuussutsikkut siunnersuut (takuuk takussutissiaq 1). Imatut pisoqartillugu, tassa LPUE ataanippat $B_{trigger}^6$, kisianni B_{lim} qaangeqqallugu, ukioq siulleg TAC'p allannguutaa 15%-mik annerpaamik killigitinneqarsinnaavoq. Ukiup malitsigisaani sulii LPUE ataanippat $B_{trigger}$ kisiannili B_{lim} qaangeqqallugu,

⁵ B_{lim} : Uumassuseqartunut najoqqutaq aalisagaqassutsimut killiliussanut naapertuuppoq, tassa imaappoq aalisagaqassutsip qaffasissusia imaalerluni aalisakkat amerliartornerinut annertuumik aarleqquteqartoqarsinnaalluni. Tulaassineri ataatsimi suaat 79 kiilut assigaa.

⁶ $B_{trigger}$: Uumassuseqarnikkut najoqqutaq amerlassutsinut naapertuuppoq, tamatumani aqutsinikkut immikkut iliuuseqartoqassaaq. Tulaassineri ataatsimi suaat 119 kiilut assigaa.

malinneqassaaq ilisimatuussutsikkut siunnersuut ukioq taanna. Taassuma kingorna ilisimatuussutsikkut siunnersuut malinneqassaaq takuuk, nalinginnaasumik aqutsinissamut maleruagassaq.

Tabel 1 - Najoqqutassat atorineqarnerinut naleqqiullugu pisuusaartitsinerit

Takorluugaq	Aqutsinermi atugassaq	Inassuteqaatit
LPUE $B_{triggerip}$ ataaniippoq	TAC annikilliseqqinneqassaaq, LPUE'p naatsorsorneqartup nalinganik aamma $B_{triggerip}$ akornanniittumut naapertuutilerluni. Soorlu assersuutugalugu LPUE 90 %-ppat $B_{trigger}$ -miit, TAC appartinneqassaaq 10%-mik.	Aalisarnerq pillugu Siunnersuisoqatigiit Pinngortitaleriffimmiit siunnersuinnermut appartinneqartumut isummertinniarlugit aggersarnerqassapput, siunertarineqarluni TAC mik appariaat 15%-mik qaffasinnerussanersoq nalilerneqassaaq.
LPUE B_{lim} inorpaa imaluunniit assigaa.	Siunnersuineq tassaassaaq aalisarnerup matuneqarnissaa. Tamatumunnga pissutaavoq aalisakkat amerleriartarnerannut aalisarnerup annertuumik ajortumik sunnuteqarsinnaanera (aalisakkanik mikinernik sippulimmik aalisarnerq).	Aalisarnerq pillugu Siunnersuisoqatigiit aggersarnerqassapput piffissamut aalisarnerup matusiffiginissaanut taassumalu sivilissusissaanut isummernissamut. Piffissamut matusiffiusumut atatillugu maannakkut uumassuseqarnerq, inooqatigiinnermut tunngasut, aningaasarsiornerq avatangiisillu pissutsit eqqarsaatigalugit aalajangersarnerqassaaq.
LPUE B_{lim} inorpaa assigaluguluunniit.	Siunnersuineq tassaassaaq aalisarnerup mianersortumik ammarneqarnera aalisagaqassutsip kingumut $B_{trigger}$ qaangernissaata tungaanut appasissumik pisassiisoqarluni.	Aalisarnerq pillugu Siunnersuisoqatigiit aggersarnerqassapput aalisarnerullu ammaaqqinnermini annertussusissaa pillugu inassuteqaat oqaasertaliorlugu.

Aalisarnermut, Piniarnermut, Nunalerinnermut Imminullu Pilersornermut Naalakkersuisup Kalaallit Nunaata Kitaani sinerissamut qanittumi nipisanniarnermut TAC-mik aalajangiinissaaq pillugu aalajangiinissatut siunnersuummik Naalakkersuisunut saqqummiinnginnerani Aalisarnerq pillugu Siunnersuisoqatigiit tusarniaaffigineqareersimassapput aammalu Aalisarnerq pillugu Siunnersuisoqatigiit tusarniaanermut akissutaat inassuteqaateqarnermut tunngaviup ilagissallugit.

3.2.1 TAC-p agguarneqarnera

Kalaallit Nunaata Kitaanut TAC tamarmiusoq aamma Kalaallit Nunaata Kitaani sinerissamut qanittumi nipisannik arnarlunniarnermi aqutsivinni tamani pisassiissutit agguataarnerinik Naalakkersuisut ukiut tamaasa aalajangersaassapput.

NAFO-p oqartussaaffiata ilaanni 1A-F-imi agguaassinermi najoqqutassiaq aallaavigalugu TAC aalajangersarneqassaaq. Agguaassinermi najoqqutassaq ilanngussaq 4-mi nassuiaatigineqarpoq.

3.3 Malittarisassioriaatsit

3.3.1 Pisassiissutit amerlassusaannik malittarisassaqaqtitsineq

Nipisanniarnermut akuersissutinik atulersitsinermit piumasaqaatit najoqqutassallu pillugit aalajangersakkat qaqugukkulluunniit atuuttut malillugit ukiut ataasiakkaarlugit atulersinneqartunik piffissamik killigaasumik akuersissutit atorlugit aalisarnej aqunneqassaaq. Akuersissutit inuup nammineq pigisarai sumiiffinnullu aalajangersimasunut tunngasuullutik. Aalisarnermut akuersissut pisassiissutillu pillugit nalunaarut naapertorlugu akuersissut inummut tunngasuummat akuersissuteqartoq tunisinermi najuutissaaq.

TAC aqutsivinnut tamanut agguataarneqassaaq. Piffissaq aalisarfiusoq aqutsivimmi aalajangersimasumi qaangiuppat pisassiissutit sinneqarpata pisassiissutit sinneruttut aqutsivimmut allamut nuunneqarnissaannut Aalisarnermut, Piniarnermut, Nunalerinermit Imminullu Pilersornermut Naalakkersuisoq piginnaatitaavoq, pisassiissutillu sinneri piffissap aalisarfiusup nalaani aalisarneqarsinnaallutik.

Aalajangersakkat erseqqinnerusut Aalisarnermut akuersissutit pisassiissutillu pillugu Namminersorlutik Oqartussat nalunaarutaanni kiisalu Aalisarnerup teknikikkut iluarsartuussivigineqarnera pillugu Namminersorlutik Oqartussat nalunaarutaanni takuneqarsinnaapput.

3.3.2 Aalisarnermi piginnaasanik malittarisassaqaqtitsineq

Aalisarnerup teknikikkut iluarsartuussivigineqarnera pillugu Namminersorlutik Oqartussat nalunaarutaat naapertorlugu piffissami 17. juli – 31. marsi nipisannik arnarlunniarnissaq inerteqqutaavoq.

Ukiumi pisassiiffiusumi aqutsiveqarfinnut aalisarsinnaanermut akuersissutit marluk tunniunneqarsinnaapput. Aqutsiveqarfik sumiiffik qinnuteqartup najugaqarfia kiisalu aqutsiveqarfik sumiiffik sanilerisaq.

3.3.3 Sumiiffinni malittarisassaqaartitsineq

Kalaallit Nunaata Kitaani sinerissamut qanittumi nipisanniarneq taamaallaat NAFO-p oqartussaaffiata ilaani 1-mi ingerlanneqarsinnaavoq, sinerissap aamma tunngaviusumik titarnerup avataani 3 sømilit akornanni.

Aalisarneq NAFO-p

oqartussaaffiata ilaani 1A-mi,

1B-mi, 1C-mi, 1D-mi, 1E-mi

aamma 1F-mi aqunneqarpoq.

NAFO-p oqartussaaffiata ilaa 1B

aamma immikkoortunut

marlunnut 1Ba-mut aamma

1Bb-mut avinneqarnikuuvoq.

Sinerissamut qanittumi

nipisanniarnermi aqutsiviit

takussutissiaq 2-mi

takuneqarsinnaapput. Taakku

ilaanni immikkoortunut

killeqarfiit Aalisarsinnaanermut

akuersissutit pisassiissutillu

pillugit Namminersorlutik

Oqartussat nalunaarutaanni

erseqqinnerusumik

nassuiarneqarsimapput.

Nipisanniarneq

aqutsiveqarfinnut

agguarneqarsimavoq

nipisaqarfinni aalisarnerup

annertussusia

agguataarneqarnissaa

qulakkeerniarlugu.

Nipisanniarnermi sumiiffiit ilai

timmissanut ineqarfiupput,

aammalu masarsoqarfiit nunani

tamalaani pingaaruteqartut,

timmissat imarmiut

najortagaattut immikkut

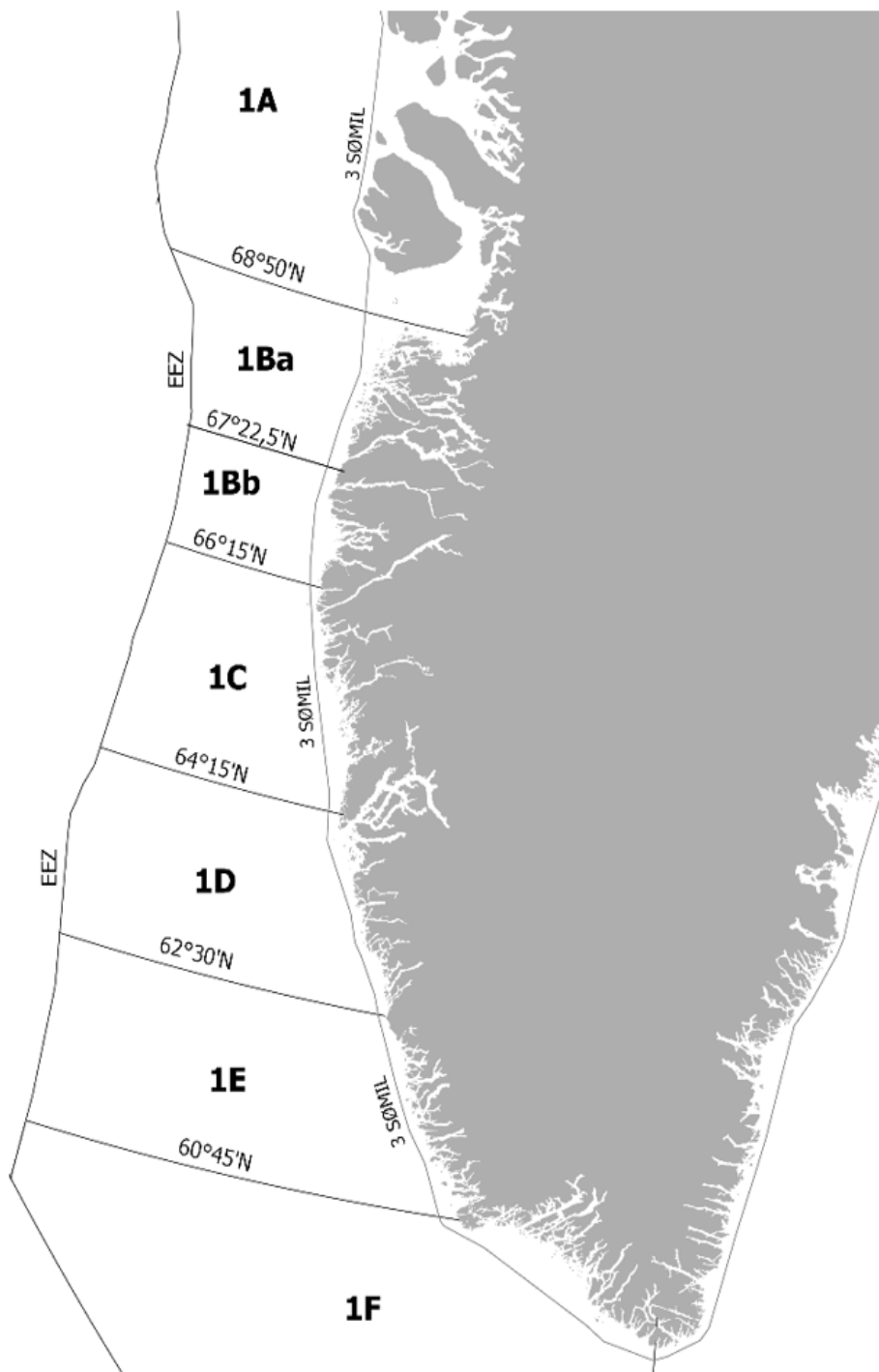
illersugaqarfiullutik.

Timmissanut ineqarfinnut

kiisalu sumiiffiit illersukkani

qanittumi angallanneq

Timmissanik illersuineq piniarnerlu pillugit Namminersorlutik Oqartussat nalunaarutaanni kiisalu Kalaallit Nunaanni masarsoqarfiit nunanit tamalaanit toqqarneqartut illersorneqarnissaat aamma timmissat imarmiut

Takussutissiaq 2 Sinerissamut qanittumi nipisanniarnermi aqutsiveqarfiit pillugit immap assinga.

ilaasa illersorneqarnissaat pillugu Namminersorlutik Oqartussat nalunaarutaat naapertorlugu malittarisassaqaartinneqarpoq.

3.3.4 Piffissaq aalisarfiusoq

Nipisannik arnarlunniarnermut piffissaq aalisarfiusoq aqutsiveqarfimmiit aqutsiveqarfimmut assigiinngillat. Aalisarfissani tamani piffissaq aallartiffissaq nutaamik isumaqatigiissutigineqassaaq, aamma NAFO-p oqartussaaffiani immikkoortut ataatsimoortut ataasiakkaarlugit, taamaattorli NAFO-p oqartussaaffia 1B immikkoortunut marlunnut NAFO 1Ba-mut aamma NAFO 1Bb-mut avinneqaqqissimasoq pinnagu. Aalisarfiusoq sivilunerpaamik ullunik 60-inik sivilussuseqartussaavoq. Piffissap aalisarfiusup sivilussusilerneqarneranut atatillugu silamik, soorlu sikunik anorersuarnillu ajornartorsiutit iliuuseqarfiginissaannut aalisartunut periarfissiivoq. Sikorsuaqarnerata tunisisinnaaneq ulluni qulini tulleriiginnarni ajoquseqqasimappagu, siviloqataanik aalisarsinnaaneq immikkut akuerineqarsinnaavoq, tamannalu Aalisarnerup teknikikkut iluarsartuussivigineqarnera pillugu Namminersorlutik Oqartussat nalunaarutaat tunngavigineqarluni.

Nipisannik arnarlunnik aalisarnerup aallartinnera unitsinneralu, immikkoortortani aqutsiviusuni tamani immikkut najukkani suliffissuarni sinniisut aamma aalisarnermi sinniisut akornanni suleqatigiinnikkut isumaqatigiissutigineqassapput. Aqutsivimmi aalajangersimasumi najukkani tunitsiveqarfiit aalisartullu peqatigiiffiit sinniisaasa oqaloqatigereernerini inassuteqaatit tunngavigalugit piffissaq aallartiffissaq pillugu Aalisarnermut, Piniarnermut, Nunalerinermut Imminullu pilersornermut Naalakkersuisoqarfik inaarutaasumik aalajangiissaaq.

Piffissap aallartiffiusussap aalajangersarneqarnerani suaat pitsaassusaat, sumiiffimmi nipisaat arnarluit amerlassusaat, timmissanik imarmiunik saniatigut pisat annikinnerpaanissaat kiisalu sikumut silamullu atatillugit pissutsit sillimaffigineqassapput. Aalisarnerup ingerlanneqarsinnaaneranut piumasaqaatit pillugit misissuinissamut, piumasaqaatit ulloq aallartiffissaq sioqqullugu naammassineqarsimanersut pillugit aalisartut ataasiakkaat siumoortumik isumaqatigiissuteqarfiginissaat akuerineqarpoq.

Taamaattorli aalisarnerup teknikikkut iluarsartuussivigineqarnera pillugu Namminersorlutik Oqartussat nalunaarutaanni naapertorlugu aalisarneq siusinnerpaamik 1. april aallartissinnaavoq kingusinnerpaamillu julip 16-iat naammassereertussaalluni.

3.3.5 Teknikikkut iluarsartuussineq immamilu uumassuseqarfiusuni mianernartuni aqutsineq

Aalisarneq aamma imaani sumiiffinnik mianernartunik aqutsineq aalisarnerup teknikikkut iluarsartuussivigineqarnera pillugu Namminersorlutik Oqartussat nalunaarutaat aammalu Kalaallit Nunaanni masarsoqarfiit nunanit tamalaanit toqqarneqartut illersorneqarnissaat aamma timmissat imarmiut ilaasa illersorneqarnissaat pillugu Namminersorlutik Oqartussat nalunaarutaat malillugit malittarisassaqaartinneqarput, tassungalu ilanngullugu sumiiffinni aalajangersimasuni aalisarnissamut inerteqquteqarneq aamma sumiiffinni nutaani aalisarnermut tunngasut. Aalisarnermi saniatigut pisisuukkat pillugit Namminersorlutik Oqartussat nalunaarutaat tamatuma saniatigut uumasunik peqarfiusuni koralinik, imaanilu pupinnik sumiiffiit aalisarnermut matuneqarnissaat pillugu piumasaqaatit pillugit ilitersuuteqarpoq.

Imarmi mianerisariaqartut pillugit sukumiisumik toqqaanernut malittarisassaqaartitsinernullu nassuiaanerit piumasaqaatillu piffissami aggersumi immap naqqa pillugu aqutsinissamik pilersaarummut ilanngunneqassasut naatsorsuutigineqarpoq.

Naalakkersuisunit siunniunneqarpoq imaani uumassuseqarfiit manna tikillugu sunnerneqarsimanngitsut ajoquserneqannginnissaat. Nipisanniarnermi qassutit uninngatitat taamaallaat atorneqaqqusaapput, imap naqqanut imaanilu uumasqarfinnut mianernartunut qajassuussisut. Nalunaaruteqarnermi, ilisimatuussutsikkut misissuineri imaluunniit nakkutilliineri aalisarnerup siaruarsimanera malunnartumik allanngorsimanera paasineqarpat, Aalisarnermut, Piniarnermut, Nunalerineri Imminullu Pilersornermut Naalakkersuisoqarfiup, Pinngortitaleriffik aamma Aalisarner pillugu Siunnersuisoqatigiit isumasioreerlugit, sumiiffiit mianerisariaqarsinnaasut illersorniarlugit aalisarner killilersuiffigineqassanersoq nalilissavaa.

3.4 Saniatigut pisisuukkanik aqutsineq

Nipisanniarnermi saniatigut pisisuukkat aalisarnermi saniatigut pisat pillugit pillugit Namminersorlutik Oqartussat nalunaarutaat aamma Aalisakkanik aalisakkanillu tunisassianik tunisisarnermik nalunaarutiginnittarneq pillugu Namminersorlutik Oqartussat nalunaarutaat naapertorlugit iliuuseqarfigineqassapput nalunaarsorneqarlutillu.

Timmiaqatigiit imarmiut aalisakkallu assigiinngitsut, kiisalu akuttusuumik imarmiut miluumasut qassutini saniatigut pisinineqartarput. Mitit nalinginnaasut (*Somateria mollissima*) timmissat saniatigut pisinineqartuni pingaartumik kujataani amerlanerpaajupput. Taamaattoorli ukiumiit ukiumut annertuumik allanngoraneqarpoq. Mitit siaruannerneranni sumiiffiillu, piffissami nipisat suffinerinerisa nalaanni aamma sumiiffinni aalisarnerup ingerlanneqarfiani qaleriittoornerup malitsigisaanik saniatigut pisaqarneq pisarpoq.

Aalisarnermi saniatigut pisat tamarmik nalunaarutigineqassapput. Saniatigut pisat tamarmik pisiortortumut tunineqartut nipisanik tunisinerup nalaani pisaqarneq malillugu pisiortortumit nalunaarutigineqassapput. Taamaalluni aalisarnermi saniatigut pisat pisassiineri tunngaveqartumut aalisarnermut ilaapput, annertussusaalu pisassiissutinit ilanngaatigineqassallutik.

Nalunaaruteqarnermi nakkutilliinermiluunniit uumasut aalajangersimasut pisisuukkat sumiiffimmi piffissamiluunniit sivikitsumi amerlappata, Aalisarnermut, Piniarnermut, Nunalerineri Imminullu Pilersornermut Naalakkersuisoqarfiup Pinngortitaleriffik aamma Aalisarner pillugu Siunnersuisoqatigiit suleqatigalugit uumasut uumassusilerineri ataatillugu killiffia eqqarsaatigalugu saniatigut pisat amerlassusai naammaginnartumik amerlassuteqarnissaannut immikkut iliuuseqarnissaq qulakkeerneqassanersoq nalilissavaat. Taamatut iliuuseqarnermi sumiiffimmi imaluunniit piffissakkaartumik matusinerit iliuusissalluunniit allat pineqarsinnaapput, tamatumanilu uumassuseqarnermi pisinnaasat saniatigut uumassuseqartut artukkinnginnissaat qulakkeerneqassaaq. Imaani uumasut miluumasut timmissallu mianersuutassatut nalilerneqartut immikkut tassani eqqarsaatigineqassapput tak. Kalaallit Nunaannut uumasut naasullu mianerisariallit allattorsimaffiat⁷.

Aqutsinissamut pilersaarutip piffissami atuuffiani aalisarnerup timmissanut imarmiunut ima annertutigisumik sunnerneqarnerinut - allaat uumasut taakku atugarliortilerlugit - naliliinissamut amerlassutsinut ataatillugu paasissutissanik naammattunik pissarsinissamut immikkut suliniuteqartoqassaaq.

⁷ [Nungutaaratsinnaasunut allatuiffik – Greenland Institute of Natural Resources](#)

Saniatigut pisat pillugit suliniuteqarnissamut periusissiaq ilanngussaq 3-mi takuneqarsinnaavoq.

4. Nalunaaruteqartarnek nakkutilliinerillu

4.1 Nalunaaruteqarnek

Nipisanniarluni aalisarnermi nalunaaruteqartarnerit assigiinngitsut arlaliupput, aalisartup pisiortortullu naammassisassaar. Aalisarnermik nakkutilliineq pingaarnertut aalisartumiit pisiortortumut aalisakkanik aamma aalisakkanit tunisassianik tunisinikkut ingerlanneqassaaq, tassungalu ilanngullugu aamma aalisartup pisaanik KANUAPNA-mut pisiortortup nalunaaruteqarnissamut pisussaaffiatigut. Tunisinermi pisat tamaasa pillugit paasissutissanik ilanngussisoqassaaq, tassunga ilanngullugu saniatigut pisisuukkat igitallu.

Akuersissut inummut namminermuinnaq atuuppoq. Akuersissutaatik tunisinermi nammineerluni najuutissaaq.

Angallatit mikinerusut (takissutsimikkut 9,4 meterinik naannerusut) angallammi pisanik allattaaveqarnissamut pisussaaffeqanngillat, taamaallaallu tunisinermi pisat nalunaarutigisussaallugit.

4.2 Alapernaarsuineq, Nakkutilliineq aamma Misissuineq (MCS)

Aalisarnerit nammineerluni aalisariutiniilluni nakkutilliinikkut allaffissornikkulluunniit KANUAPNA-mit isumagineqarput.

Sinerissap qanittuani aalisarnerit imatut nakkutigineqartarput:

- Tunisinermi paasissutissanik alapernaarsuinikkut, tassunga ilanngullugu nalunaarsuinikkut atortussanngortitsinikkullu
- Tulaassanik nakkutilliineq

KANUAPNA-p Nuummi qitiusumik allaffeqarfiani aqutsinikkut nakkutilliisoqarpoq. Paasissutissat nalunaaruteqartussaataaneq atorlugu KANUAPNA-mit tiguneqartunik misissuinikkut pisarpoq, tassungalu ilaapput nalunaaruteqartussaataanermit paasissutissanik uppersaaneq. Aalisakkanit tunisassianik pisiortortut tamarmik pisussaapput elektroniskimi tunisinerit tamaasa paasissutissanik nassiussallutik, tassungalu ilaapput assersuutigalugu imaani miluumasumik, timmissanik imarmiunik, koralinik pupinnillu pisat. Paasissutissat sapaatip akunnikkaartumik nassiunneqartassapput aamma kukkunerisiorneqartassallutik, aamma aalisarnek pillugu qarasaasiaqarfimmut LULI'mi (Akuersissutit, Sapaatip akunnikkaartumik nalunaarutit, Angallatip ingerlarnanik nalunaarsuiffiit Tunisinerrillu), ikkunneqassallutik taamaalilluni pisassiissutit sinneruttut qanoq annertutiginersut naatsorsorneqarsinnaalluni. Aalisartoq pisat tamaasa pillugu paasissutissiinissamut pisussaavoq, aamma tunisassiat tulaanneqanngitsut pillugit.

Aamma ingerlaavartumik pisassiissutinit ilanngaait ajornanngitsumik siumut naatsorsuisoqartarput, aalisarnerup qaqugu matuneqarsinnaanera missiliorsinnaajumallugu. Nipisanniarneq ukiup ilaannaani ingerlanneqartarmat piffissami sivikitsumi paggatassiilluni aalisarnerummat ulluinnarni pisat annertuumik allanngorarsinnaasarput, tamannalu ullup matusiffissap missiliornissaanik unammillernartitsilluni.

4.2.1 Aalisarnermik unitsitsineq

Pisassiissutit tamakkerneqalernerit qanillineqarpat ullukkaartumik nalunaaruteqartarnissamut tunitsivinnut KANUAPNA peqqusisinnaavoq. Tassa aalisarnerit qanimut nakkutiginerujumallugit piffissarlu eqqorlugu matusisoqarniassammat taamatut iliortoqartarpoq. KANUAPNA aalisarnermik tamanik matusinissamut oqartussaasuvoq. Matusineq pillugu tusagassiorfitsigut nalunaaruteqartoqartarpoq.

Matusinerup kingorna sumiiffimmi aalajangersimasumi pisassiissutit ilaatigut sinneqarsinnaasarput. Taama pisoqarnerani pisassiissutit sinneri ammaasseqqinnissamut pissutissaqartitsinersut pillugu KANUAPNA APNIPN suleqatigalugu naliliissaaq.

KANUAPNA aalisarnermik nakkutilliisoqarpoq imaani tulaassinernilu sinerissamut qanittumi aalisarnermik nakkutilliisinnaasunik. Tulaassinermi nakkutilliineq KANUAPNA-p aalisarnermik nakkutilliisuinit ingerlanneqartarpoq, aalisaatinik uninngaannartunik aamma imaani aalisarnermik nakkutilliinissamut piginnaatitaasunit kiisalu tunitsivinni tunisinernik nakkutilliisunit.

4.3 Nalunaarutiginnittarnerit

KANUAPNA nakkutilliinermi oqartussaasutut sineriammut qanittumi arnarlunniarnermi unioqqutitsisoqarsimatillugu malitseqartitsinissamut akisussaaqqeqarpoq. Unioqqutitsisoqarsimatillugu aalisarsinnaanermut akuersissutaatilik, umiarsuaatileqatigiiffik pisiortortorluunniit akiligassinneqarnissaat pillugit KANUAPNA-mit piumasaqartoqarsinnaavoq. Akiligassinneqarsinnaapput assersuutigalugu aalisarsinnaanermut akuersissuteqaratik aalisartut, pisassiissutini KANUAPNA-mit matuneqarsimasunik aalisartut, nakkutilliinermi angallammit aalisarsinnaanermut akuersissuteqanngitsumit aalisartoqartoq paasineqarpat imaluunniit KANUAPNA-mit nakkutilliinissaq ajornarsisinneqarpat imaluunniit aalisartup aalisarsinnaanermut akuersissuteqanngitsup sumiiffimmi KANUAPNA-mit matuneqarsimasumi pisaanik aalisakkanillu tunisassiaanik pisiortortoqarpat.

Inatsisini atuuttuni aalajangersakkanik unioqqutitsinerit tamarmik akiliisitaanermik kinguneqarsinnaapput. Kalaallit Nunaanni aalisarnek pillugu inatsisit attuumassuteqartut tamakkerlutik <https://nalunaarutit.gl/aqqutigalugu> pissarsiarineqarsinnaapput.

Kalaallit Nunaanni aalisarnermi malittarisassanik imaluunniit arnarlunniarnermut akuersissut pillugu unioqqutitsinermi taassuma atorineqarsinnaatitaaneranut killiliissutini kiisalu pissutsit ilungersunarnerutillugit imaluunniit unioqqutitsisoqaqqitsillugu piginnaatitaaffimmik arsaarinnittoqarsinnaavoq. Tamanna Naalakkersuisut aalajangissavaat, nalunaarutigineqarneraniillu ullut 15-it qaangiutsinnagit Kalaallit Nunaanni Eqqartuussivimmut tamanna sulissanngortinneqarsinnaalluni.

Ilanngussaq 1. Inatsisit atuuttut immikkut attuumassutillit

- Aalisarneq pillugu Inatsisartut inatsisaat nr. 29, 23. maj 2024-meersoq
- Aalisarnerup teknikikkut iluarsartuussivigineqarnera pillugu Namminersorlutik Oqartussat nalunaarutaat nr. X, X.X 2025-meersoq
- Aalisakkanik aalisakkanillu tunisassianik tunisisarnermik nalunaarutiginnittarneq pillugu Namminersorlutik Oqartussat nalunaarutaat nr. 7, 4. april 2016-meersoq
- Aalisarsinnaanermut akuersissutit pisassiissutillu pillugit Namminersorlutik Oqartussat nalunaarutaat nr. 10, 4. februaari 2025-meersoq
- Aalisarnermi saniatigut pisat pillugit Namminersorlutik Oqartussat nalunaarutaat nr. X, X 20XX-meersoq
- Aalisarnermik nakkutilliineq pillugu Namminersorlutik Oqartussat nalunaarutaat nr. 39, 20. Januaari 2023-meersoq
- Timmissanik illersuineq piniarnerlu pillugit Namminersorlutik Oqartussat nalunaarutaat nr. 22, 30. maj 2023-meersoq
- Kitsissunnguit eqqissisimatitaanissaat pillugu Namminersornerullutik Oqartussat nalunaarutaat nr. 11, 17. april 2008-meersoq
- Kalaallit Nunaanni masarsoqarfiit nunanit tamalaanit toqqarneqartut illersorneqarnissaat aamma timmissat imarmiut ilaasa illersorneqarnissaat pillugu Namminersorlutik Oqartussat nalunaarutaat nr. 12, 1. juuni 2016-meersoq

Kalaallit Nunaanni aalisarneq pillugu inatsisit tamakkerlutik www.nalunaarutit.gl aqqutigalugu pissarsiarineqarsinnaapput.

Ilanngussaq 2. Pinngortitaleriffiup ilisimatuussutsikkut siunnersuinera

Tassunga ilanngullugu siunnersuinnermut tunngavigineqartut naatsumik allaaserineqarneri. Siunnersuinnermut tunngavioq pillugu annertunerusumik immikkuualuttut uunga innersuunneqarput "Nipisanik naliliineq (*Cyclopterus lumpus*) Kitaani aningaasarsiornermik tunngaveqarluni paasissutissat 2010-20XX", ingerlaavartumik aqqissuunneqarput.

LPUE-mik naatsorsuinissamut paasissutissanik immikkoortiterineq

LPUE-mik naatsorsuinissaq sioqqullugu paasissutissanik immikkoortiterinissaq pisariaqarpoq, taamaaliornermi paasissutissat pitsaassusaannik amerlassusiinillu tamakkiisumik nalilersuisoqarnissaa qulakkeerniarlugu. Tamatumani maleruagassat makku aalajangersarneqarput:

- Aalisarteq aalisarnermik ingerlatsinissamut sivikinnerpaamik ukiuni 3-ni aalisartooreersimassaaq.
- Aalisarteq tunisinerit nalaanni suannik ikinnerpaamik 500 kiilunik pisaqareersimassaaq. Taamaalilluni aalisartut piffissami annikitsuinnarnik pisaqarsimasut peersinneqassapput.
- Suaat 500 kiilut sinnerlugit tunisinerit tamarmik immikkoortiterneqassapput. Taamaalilluni nalinginnaasumik aalisartumiit aalisarnermi inernerit naapertuutilerlutik.
- Aalisarteq ataaseq ukiut akornanni imaluunniit ukiup ataatsip ingerlanerani aalisarfigisani nuunniarlugu toqqarpagu, taamaalillunilu NAFO-p oqartussaaffiini immikkoortuni ikinnerpaamik marlunni pisaqarluni, aalisarteq aalisartutut marluisuttut isigineqassaaq.

Misissueqqissaarneq

NAFO-p oqartussaaffiini tamani ataasiakkaani ukiuni ataasiakkaani aalisartut ataasiakkaat tunisineri tamarmiusut missingerneqarsinnaapput. Ukiumi ataatsimi sumiiffimmut ataatsimut aalisartunut ataasiakkaanut LPUE naatsorsorneqassaaq.

Aalisartut ataasiakkaat LPUE-at NAFO-p oqartussaaffigisaasa ilaanni aalajangersimasumi aalisartut pisisimasannut tamarmiusunut naleqqiunneqassaaq. Taamaalilluni pisaqarluarsimasut, taamaalillutillu kisitsisigit paasissutissanik amerlanerpaanik tunniussisut, aamma LPUE-p inernerata nalilersornerani naleqqiunneqarnerpaajussapput.

Aalisartut ataasiakkaat naleqqiunneqarnerat LPUE-mit amerlisarneqassaaq, LPUE-t naleqqiunneqartut katinneqassapput taamaalilluni NAFO-p oqartussaaffiani immikkoortuinut ataasiakkaanut agguaqatigiissitsineq pissarsiarineqarluni. Taamaalilluni immikkut ukiukumut ataatsimut LPUE aamma NAFO-p oqartussaaffiani immikkoortumut tunngasut pissarsiarineqartarput. Missiliuinerni taakkunani taakkununga ilaasut nalornissutit (Standard Error) ilanngullugit naatsorsorneqartarput.

Kitaata sineriaa tammakkerlugu ukiumoortumik LPUE tamarmiusoq missiliorniarlugu kingumut naleqqiussisoqartarpoq. Maannakkut NAFO-p oqartussaaffigisaani immikkoortut ataasiakkaat immikkoortumi pineqartumi pisanut tamarmiusunut naleqqiunneqassapput. Taamaalilluni immikkoortut amerlanerpaanik pisaqarfiusut inaarutaasumik immikkoortut ataatsit tamarmiusumik tulaassaannut paasissutissanik amerlanerpaanik tunniussisarpaq, tassa agguaqatigiissitsilluni naleqqiussineq.

NAFO-p oqartussaaffigisaanit ataatsimiit tunisinerit arlalitsigut NAFO-p oqartussaaffigisaani allami pisarineqartarput. Pisaqarfiusoq (sumiiffiup ilisarnaataanik ilisimatitsissutigineqartoq) pisat naatsorsornerinut atorneqassaaq, suaat sumi pissarsiarineqarsimaneriniq eqqortumik paasissutissiinissaq

anguniarlugu. Ukiut siuliini, tunisinernut arlalinnut sumiiffiup ilisarnaataa pillugu paasissutissat amigaataatillugit taarsiullugu tunitsiviup sumiinnera atorneqartarpoq.

Paasissutissat pissarsiarineqartut

Kitaani naleqqersuut LPUE aamma NAFO-p oqartussaaffiit ataasiakkaanut, ilanngullugittaaq nalornissutaasut.

Piffissaq najoqqutaasoq

Aqutsinissamut pilersaarummi matumani anguniakkap anguneqarnissaa siunertaralugu qulakkeerneqassaaq pisat imatut qaffasissuseqassasut piffissamit najoqqutarineqartumit (2010-2013) LPUE-p agguaqatigiissillugu LPUE annertuumik appasinnerulernatik.

Najoqqutatut LPUE = tunisinermi ataatsimi suaat 157 kiilut.

Piffissaq najoqqutaasoq piffissami agguaqatigiissillugu uumasutigut najoqqutarineqartut aalisarnermut annertusiartortumut ikorfartuisinnaanera naatsorsuutigalugu toqqarneqarpoq, tamatuma ersersillugu piffissami sinneqartumik aalisartoqarsimanngitsoq. Taamaattumik piffissaq mianersortumik najoqqutatut ilanngunneqarpoq.

Tunisinermi paasissutissat LPUE-mik naatsorsuinermit tunngaviusinnaasutut ilaatigut pitsaassuseqartariaqarput. Pinngortitaleriffik naliliivoq, 2010-miit paasissutissat naammaginartumik pitsaassuseqartut, taamaattumillu piffissap najoqqutarineqartup ukiua siullesq tassaalluni 2010. 2013-ip kingorna 2017 tikillugu pisat appariarput, paasissutissanut tunngavigineqartut pigineqartut tunngavigalugit Pinngortitaleriffimmit tamatumunnga avatangiisitigut pissutsit imaluunniit aalisarneq qanoq annertutigisumik pissutaasimanersoq nassuiaatigineqarsinnaanani, taamaattumillu piffissap najoqqutaasup ukiua kingulleq 2013-iulluni.

Piffissap sivikitsuunera tunisinermilu paasissutissat taasariaqartut pissutigalugit, aalisarnerup qanoq annertutigisumik aalisagaqassutsimut sunniuteqarsimanera nalileruminaappoq.

Aalisarnerup aamma LPUE-p akornanni ataqatigiinnerni nutaamik misissuisoqarluni najoqqutaq LPUE allanngortittariaqarluni najoqqutaq LPUE allanngortinneqarsinnaavoq. Taanna aamma naleqqersuutip naatsorsorneranut atorneqartoq aalisarnerni allanngortoqarpat allanngortinneqarsinnaavoq (takuuk llanngussaq 2-mi immikkoortoq "LPUE-mik naatsorsuinermit paasissutissat immikkoortinneri").

Najoqqutarineqartut

Najoqqutat B_{lim} aamma $B_{trigger}$ piffissaq najoqqutaasoq 2010-2013 tunuliaqutaralugu naatsorsorneqarpoq. Najoqqutat imatut missiliorneqarput:

$B_{lim} = 0,5 \cdot 157 =$ tulaassinermi ataatsimi suaat 79 kiilut

$B_{trigger} = 79 \cdot \exp(1,645 \cdot 0,25) =$ tulaassinermi ataatsimi suaat 119 kiilut

Paasissutissani tunngavigineqartuni allanngortoqarpat naligitinneqartut allanngorsinnaapput.

Siunissami siunnersuinermit immikkoortut isiginiagassat

Sapinngisamik pitsaanerpaamik siunnersuinissaq siunertaralugu nipsisannut paasissutissat tunngavigineqartut pitsanngoriartorneri aalisagaqassutsimillu annertunerusumik paasisaqalerneq naapertorlugu pitsaanerulersitsinissaq ingerlaavartumik sulissutigineqarpoq.

Piffissami aqutsinermik pilersaarusiortiusumi immikkoortut isiginiarneqartussat tassaasinnaapput:

SPiCT⁸-naatsorsueriaaseq

2020-mi nipisaat pillugit siunnersuisarnermi suleriaaseq Pinngortitaleriffimmit misissueqqissaaseq nalilersorneqarpoq,; SPiCT atornissaanut periarfissat misissorniartugit. Tassani inerniliisoqarpoq SPiCT'ip atornissaanut ikorfartuisinnaasunik sulit paasissutissat naammanngitsut ("Evaluation of an advice and assessment model (SPiCT) for lumpfish" GN, 2020). SPiCT-naatsorsueriaaseq, inernerit isumannaannerulerpata siunnersuinermi ilaatinneqalernissaa siunertaralugu ingerlaavartumik misiligarneqartassaaq. Tamatuma tungaanut maannakkut siunnersuinermi periutsimi inernernut ikorfartuisinnaasut inernerit atorineqassapput.

LPUE-mi allanngorarnertit

LPUE-mik piffissami tigusani pissarsiarineqarsinnaasuni ukioqarpoq LPUE-mik qaffasitsitsisoqarpallaarluni. Aalisagaqassutsip allanngorarnertata pitsaanerusumik paasineqarnissaa anguniarlugu, allanngorarnernut taakkununga suut pissutaanersut sulissutigineqassapput, tassunga ilanngullugu ukiuni ataasiakkaani silap pissusaata sunniutai.

⁸ Stochastic surplus production model in continuous time

Ilanngussaq 3. Saniatigut pisisuukkat pillugit suliniummumut tunngasoq periusissiaq

Nipisanniarnermi saniatigut pisisuukkat pillugit nalunaaruteqartarnermut atatillugu saniatigut pisisuukkat tamarmik nalunaarutigineqartarnermut tamakkiisumik paasineqanngilaq. Taamatut nalornineq illuatungilerniarlugu APNIPN aamma KANUAPNA suliniutinik ukuninnga aallartitsiniarput:

- Saniatigut pisisuukkanik nalunaaruteqartarnek pillugu qaammarsaalluni paasissutissiisarnert ingerlanneqarneri
- Piffissap aalisarfiusup naanerata kingunitsianngua nipisanniarnek tunuliaqutaralugu nakkutilliinermi nalunaarusiap tamanut saqqummiunneqarnera
- Piffissap aalisarfiusup naanerata kingorna aalisarnermik ukiumoortumik naliliineq
- Sinerissap qanittuani aalisarnermi saniatigut pisinneqartut ikilisinneqarnissaat pillugu suleqatigiissitamik pilersitsineq

Suliniutit taakku matuma ataani itisilerneqassapput.

Saniatigut pisanik nalunaaruteqartarnek pillugu qaammarsaalluni paasissutissiisarnert ingerlanneqarneri

Aalisakkanik aalisakkanillu tunisassianik tunisisarnermik nalunaarutiginnittarneq pillugu Namminersorlutik Oqartussat nalunaarutaat nr. 7, 4. april 2016-imeersoq naapertorlugu aalisartoq pissussaavoq aalisakkanit tunisassianik tulaassinermi tulaassineq pillugu nalunaarummik immersuissalluni. Tulaassinermi nalunaarut uppersarsaat taanna ilaatigut timmissanik, imaani miluumasunik aalisakkanillu allanik qanoq annertutigisumik saniatigut aalisartup pisisuugaqarsimanera pillugu paasissutissanik arlalinnik imaqarpoq. Pisiortortoq pissussaavoq paasissutissat taakku nalunaarsussallugit taakkulu KANUAPNA'mut ingerlateqqillugit. Taamaattorli timmissanik imaani miluumasunik saniatigut pisaqarsimaguni aalisartoq pisiortortumut nalunaaruteqarnissani eqqaamasarneraa nalornissutigineqarpoq, kiisalu pisat taakku tunitsiviup nalunaarutigeqqittarnerai. Aammattaaq nalornissutigineqarluni taamatut pissussaaffeqarnertik illuatungeriit arajutsisimanginneraat.

Pisiortortut aalisartullu pissussaaffinnik taakkuninnga naammassinninnersut nakkutigissallugu KANUAPNA'p sulisassaraa. Taakkuninnga pissussaaffeqarnerannik aalisartut tunitsivillu arajutsinnginnissaat anguniarlugu nipisanniarnissaq sioqqullugu nalaanilu paasititsiniaanermik KANUAPNA aamma APNIPN ingerlataqarusupput. Eqqarsaatigineqarpoq qaammarsaaneq radiukkut naatsumik ilanngussinermik imaqassasoq, tassani pineqarluni saniatigut pisisuukkat nalunaarutigineqartarnerisa pingaaruteqarnera, kiisalu nutaarsiassaqaqtitsivinnik inuillu attaveqatigiittarfiinut tusagassiorfinnut attuumassuteqartunut allaaserisat marluk pingasuulluunniit. KANUAPNA ingerlaqqilluni aalisarnerup aallartinneqarnissaata tungaanut tunitsivinnut tamanut allagaqassaaq, nalunaaruteqarnissamut atatillugu taakku pissussaaffiat erseqqissarneqarluni.

KANUAPNA-p aamma APNIPN-ip neriutigaat saniatigut pisat sooq nalunaarutigineqarnissamut nalunaaruteqannginnerullu qanoq kinguneqarsinnaaneranik aalisartut tunitsivillu eqeersimaqqunerisigut illuatungeriit pitsaanerusumik nalunaaruteqarnissaannut kajumissuseqalissasut, taamaallunilu tatiginarnerusumik nalunaaruteqartarnek anguneqarluni.

Piffissap aalisarfiusup naanerata kingunitsianngua nipisanniarneq tunuliaqutaralugu nakkutilliinermi nalunaarusiap tamanut saqqummiunneqarnera

KANUAPNA aalisarnerup naanerata kingorna nakkutilliinermut nalunaarusiaq suliarisarpaa, tassani KANUAPNA-p aalisarnerup nalaani nakkutilliinermik suliniuteqarnera allattorsimaffigineqartarpoq. Paasissutissat taakku nakkutilliisut nakkutilliinermi angalanerit ataasiakkaat aammalu umiatsiamik nakkutilliinerit ataasiakkaat kingorna nalunaarusianik suliarisartagaannik tunngaveqarput. Nakkutilliinerit ilaatigut tassaapput paasissutissiisarnert aamma pisiniartarfinnut nakkutilliinerit, sumiiffinnik illersugaasunik atortussiassanik nakkutilliineq aamma aalisarnerup naanerani aalisariutinik qimatanik misissuineq.

Nakkutilliinermi suliniutit saniatigut nalunaarusiami aamma saniatigut pisarisuukkat pillugit takussutissiaqarpoq. Pisisartut pisussaaffigaat sapaatit akunnerit tamani tunisinerit tamarmik pillugit takussutissiamik EDB-mik atuarneqarsinnaasumik filimik tunniussinissaq. Aalisarnerup naanera kingorna KANUAPNA-p misissortarpaa pisisartut tamarmik saniatigut pisarisuukkat pillugit nalunaaruteqartarnersut, aammalu pisisartut sumiiffinni matuneqarsimasuni pisanik pissarsisimanersut. Unioqqutitsisoqarsimatillugu KANUAPNA-p aalisartup tunisinermi uppersaat atsiornikoq piumasarpaat, qaqugukkorpiaq tunisineq ingerlasimanersoq, imaluunniit sapaatit akunnerni tamani filit nutarterneqartut saniatigut pisarisuukkat pillugit imallit. Tamatuma kingorna suli unioqqutitsisoqarsimappat KANUAPNA-p suliaq unnerluussisussaataasunut ingerlateqqittarpaa, uppersaatit pisariaqartinneqartut ilanngullugit.

Nalunaarusiap siunertarivaa aalisarnermik soqutigisaqaqatigiit akornanni KANUAPNA-p nakkutilliinermik suliaqarneranik tatiginninnerulernissaq, taamaallilunilu aalisarnerup ingerlaannarnissaa qulakkeerlugu. Taamaattumik KANUAPNA-p aamma pingaartippaa nakkutilliinermut nalunaarusiaq ukiut tamaasa piffissaq aalisarfik qaangiuppat suliarinissaa.

Piffissap aalisarfiusup naanerata kingorna aalisarnermik ukiumoortumik naliliineq

Piffissap aalisarfiusup naanerata kingorna APNIPN-ip KANUAPNA kiisalu inuussutissarsiortut allallu soqutigisaqartut nalilersuilluni ataatsimiinnissamut aggersassavai. Nalilersuilluni ataatsimiinnermi piffissaq aalisarfiusoq qaangiuttoq oqallisigineqassaaq. Ataatsimiinnermi tassani APNIPN-ip aamma KANUAPNA-p saniatigut pisanik nalunaarusiorneq ilanngutissavaat aamma saniatigut pisaqartarnerup millisarnissaa siunnersuut oqaluuserisassanut ilanngutissavaat.

APNIPN-ip aamma KANUAPNA-p naatsorsuutigaat, ukiumi aalisarfiusup naanerani saniatigut pisat pillugit nalunaarusiamik eqqartuinnermi erseqqissarneqassasoq aalisarnermik aqutsineq siumut sammisumik nalinginnaasumik qanoq pitsaanerulersinneqarsinnaanersoq kiisalu saniatigut pisat pillugit nalunaarusiornermut iluaqutaasumik suliniuteqassanersoq.

KANUAPNA ukiut tamaasa aalisarnernut assigiinngitsunut nakkutilliinissamut pilersaarusiortarpoq, tamatumuunakkullu nalilersuineq aamma nakkutilliinermi suliniutit pilersaarusiornerinut isumassarsiortoqarsinnaavoq.

Sinerissap qanituani aalisarnermi saniatigut pisarineqartut ikilisinneqarnissaat pillugu suleqatigiissitamik pilersitsineq

Saniatigut pisaqartoqartarnera nipisanniarnerninnarmi taamaallaat ajornartorsiutaanngilaq. Taamaattumik APNIPN pilersaarusiorpoq suleqatigiissitamik APNIPN-mit KANUAPNA-millu kiisalu inuussutissarsiornermik ingerlatsisunik attuumassuteqartunit, Pinngortitaleriffimmit aalisartullu kattuffiinit ilaasortalimmik

pilersitsiniarluni. Eqimattami tassani siunertarineqartoq tassaavoq, oqallittarfimmik pilersitsinissaq, tassani saniatigut pisanut kisitsisit atorlugit nassuiaasiornert saqqummiunneqartassapput, saniatigut pisarineqartut ikilisinneqarnissaat pillugu suliniutit pillugit ilisimatitsineq aamma misilittakkanik avitseqatigiinneq. Aammalu inatsisit aqutsinermullu pilersaarutit pitsaanerulernissaanut siunnersuutaasinnaasut, siunissami naleqqussarlugit ilanngunneqarsinnaasut, suleqatigiissitap oqallisigisinnaavai.

Ilanngussaq 4. Agguaassinermi najoqqutaq

Nipisanniarnermut pisassiissutit ukiuni kingullerni pingasuni pisat aallaavigalugit aqutsiveqarfinnut ataasiakkaanut agguaanneqartarput.

Naalakkersuisut TAC-mik aalajangersaasarput aamma NAFO-qarfimmut 1-imut NAFO-qarfiillu ataaniittunut TAC tamarmiusoq agguaatarlugu agguaassinermi najoqqutassat uku malillugit:

- TAC-p 20 %-ia NAFO-p oqartussaaffiisa ilaanni assigiimmik agguarneqassaaq.
- TAC-p 80 %-ia ukiut siuliini pingasuni aalisarnek naapertorlugu agguarneqassaaq.
 - Agguaassinermi ukiut siuliini pingasuni tulaassinermi paasissutissat agguaqatigiissineri KANUAPNA'mut nalunaarutigineqarsimasut aallaavigalugit.

20 % agguaassassat

TAC-ip tamarmiusup 20 %-ia NAFO-qarfiit arfineq marluk akornanni assigiimmik agguarneqassaaq. NAFO-qarfiit tamarmik, "X", TAC-imi annertussutisimik assigiimmik tunineqassapput, " M_{20} ", tassa TAC-ip 20 %-ianut naapertuuttoq.

$$\text{Tamanut agguaassineq annertoqatigiittoq } X = M_{20(X)} = (0,20 \cdot \text{TAC})/7$$

80 % agguaassassat

Agguaneq ukiuni kingullerni pingasuni pisat pingaartinernerik tunngaveqarpoq (t).

TAC-ip tamarmiusup 80 %-ii, tassaasut " M_{80} ", ukiuni kingullerni pisat pingaartinneri tunngavigalugit agguarneqarput, tassaasut "t", tassani t tassaalluni ukioq pisassiissutitut naatsorsuiffiusoq.

Ukiuni kingullerni pingasuni pisat imatut pingaartinneqarput t: 20 %, t2: 30 % aamma t1: 50 %, tassani t1 tassaalluni ukiumi kingullermi pisat tamarmiusut, 50 %-imik pingaartinneqartut, t2 tassaalluni ukiup siuliani pisat tamarmiusut 30 %-imik pingaartinneqartut, t3 tassaalluni ukiup pingasut matuma siorna pisat tamarmiusut, 20 %-imik pingaartinneqartut.

Ukiuni kingullerni pingasuni pisat tassaapput f1, ukiumi kingullermi NAFO-qarfimmi X pisat, f2 tassaallutik NAFO-qarfimmi X ukiup siuliani pisat, aamma f3 tassaallutik NAFO-qarfimmi ukiut pingasut matuma siorna pisat X.

$$\text{Annertussutsit agguarneqartussat } X = M_{80} = (0,80 \cdot \text{TAC})$$

$$\text{Pisat pingaartinneqartut } = Vf = 0,2 \cdot f3 + 0,3 \cdot f2 + 0,5 \cdot f1$$

$$\text{Pisat pingaartinneqartut (\%)} = Vf/M_{80}$$

$$\text{Pisat pingaartinneqartut } = Va = (0,2 \cdot t3 + 0,3 \cdot t2 + 0,5 \cdot t1)$$

$$\text{Annertussutsit pingaartinneqartut agguagassat } X = M_{80(X)} = 0,80 \cdot \text{TAC} \cdot (Vf/Va)$$

NAFO-qarfimmi ataatsimi pisassiissutit agguagassat tamarmiusut

NAFO-qarfimmi aalajangersimasumi inaarutaasumik pisassiissutit, X, tassaapput agguagassanit 20 % sumiiffimmi pisassiissutit katinneri, $M_{20(X)}$, kiisalu 80 %-imik agguagassat sumiiffimmi agguagassat, $M_{80(X)}$.

$$\text{NAFO-qarfimmi inaarutaasumik pisassiissutit } X = M_{(X)} = M_{80(X)} + M_{20(X)}$$